

Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas
(LK(b)P) Ludzas apriņķa komiteja

Vēsturiskā izziņa

PA-122. fonds

1940.g.-1941. g.; 1944.g. -1949. g.

No 1920. g. līdz 1940. g. pirmajai pusei Ludzas apriņķī LKP Latgales apgabala organizācijas ¹⁾ sastāvā nelegāli darbojās partijas pulciņi (šūniņas). Legalizācijas brīdī tie bija sadrumstaloti: daļa pulciņu (Ludzas, Zvirgzdenes) ietilpa LKP Kaunatas rajonā, daļā (Mērdzenes, Kārsavas) - LKP Abrenes rajona organizācijas. ²⁾

1940. g. jūnijā tie legalizējās.

1940. g. 15. augustā LKP CK nolēma likvidēt LKP apgabalu un rajonu organizācijas, un to vietā izveidot 19. apriņķu (pēc administratīvi teritoriālā iedalījuma) un 4 pilsētu LKP organizācijas.

1940. g. septembrī tika nodibināta LKP Ludzas apriņķa organizācija, to vadīja apriņķa komiteja (AK), 9 cilvēku sastāvā.

1940. g. 8. oktobrī LKP kļuva par Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) partijas (VK(b)P) sastāvdaļu un ieguva nosaukumu LK(b)P. Saskaņā ar VK(b)P statūtiem partijas šūniņas tika pārdēvētas par partijas pirmorganizācijām.

LK(b)P Ludzas apriņķa organizācijas atskaites vēlēšanu kopsapulce notika 1940. g. 9. decembrī. ³⁾

LK(b)P Ludzas apriņķa komitejas struktūra bija šāda: ⁴⁾

- pirmais un otrais sekretārs.
- sekretāra palīgs
- propogandas un agitācijas nodaļa.
- kadru nodaļa
- organizatoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)

1) Latvijas Valsts arhīvā LKP Latgales apgabala komitejas dokumentu fonda nav.

2) LVA, PA-101. f., 2. apr., 67. l., 3. lp.

3) LVA, PA-101. f., 2. apr., 67. l., 2. un 21. lp.

4) Turpat, 361. l., 24. lp.

1940. gadā LK(b)P Ludzas apriņķa organizācijas sastāvā ietilpa 6 partijas pirmorganizācijas un 1941. g. maijā - 8. ⁵⁾

Sākoties vācu okupācijā 1941. gada jūnijā, apriņķa komiteja darbību pārtrauca.

1943. g. jūnijā nodibināja Ludzas apriņķa partijas pagrīdes komiteju. ⁶⁾ Līdz 1943. g. beigām to vadīja jaunizveidotā LK(b)P Latgales apgabala komiteja. ⁷⁾

Pēc padomju varas atjaunošanas Ludzā (1944. g. 23. jūlijā) LK(b)P Ludzas AK legalizējās. 1944. g. 15. septembrī LK(b)P UK apstiprināja tās sastāvu: pirmais un otrais sekretārs, sekretārs kadru jautājumos, Ludzas apriņķa izpildkomitejas priekšsēdētājs, valsts drošības tautas komisariāta Ludzas apriņķa nodaļas priekšnieks. ⁸⁾

Vēlāk LK(b)P Ludzas apriņķa locekļus ievēlēja apriņķa atskaites vēlēšanu partijas sapulcē (no 1947. g. - konferencē), AK plēnumā ievēlēja sekretārus un apriņķa komitejas biroju.

Biroja un AK personālais un skaitliskais sastāvs mainījās:

1945. gadā AK locekļu skaits - 23, birojā - 7, ⁹⁾ 1949. gadā - 31 un birojā - 9. ¹⁰⁾

No 1944. g. līdz 1948. g. LK(b)P Ludzas AK aparātā bija šādas struktūrvienības: ¹¹⁾

- propogandas un agitācijas nodaļa
- organizatoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)
- militārā nodaļa
- kadru nodaļa (no 1945. gada)

5) Turpat, 524. l., 72. lp. un 526..1., 131. lp.

6) LVA, PA-301. f., 1. apr., 29. l., 29. lp. un История Коммунистической партии Советского Союза. - М., 1970. - Т.5, кн. I. - С.693.

7) Коммунистическая партия Латвии в цифрах. 1904-1983 г.г. - Рига, 1984. - С.52.

8) LVA, PA-101. f., 3. apr., 10. l., 74. lp.

9) LVA, PA-122. f., 2. apr., 3. l., 81. lp. un 2. l., 3. lp.

10) Turpat, 6. apr., 1. l., 27. lp. un 3. l., 96. lp.

11) LVA, PA-101. f., 3. apr., 13. l., 114. lp.

- 3 -

Reorganizācijas rezultātā no 1949. g. 1.marta kadru nodaļu un militāro nodaļu likvidēja; organizatoriskā darba un instruktoru nodaļu pārdēvēja par partijas, arodbiedrību un komjeunatnes organizāciju nodaļu un nodibināja leksaimniecības nodaļu, kā arī rūpniecības un transporta nodaļu,¹²⁾ 1949.g. marta beigās izveidoja nodaļu darbam ar sievietēm.¹³⁾

Šī struktūra saglabājās līdz LK(b)P Ludzas AK likvidācijai.

LK(b)P Ludzas apriņķa organizācija 1945. gadā apvienoja 19 partijas pirmorganizācijas un 1949. gadā - 66.¹⁴⁾

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947. g. 15.jūlija lēmumu apriņķu partijas komitejām atļāva izveidot LK(b)P pagastu komitejas pagastu pirmorganizācijās, kur tajās bija ne mazāk kā 10 VK(b)P biedru, likvidējot šajos pagastos pagastu partorgu amatus¹⁵⁾ (algota partijas organizators (partorga) amatu LK(b)P CK noteica 1941.g. 6.janvārī).¹⁶⁾ LK(b)P pagasta komiteja apvienoja visas partijas pirmorganizācijas, kuras atradās pagasta teritorijā.

1949. gadā Ludzas apriņķī darbojās 11 LK(b)P pagastu komitejas:¹⁷⁾

- Brigu
- Cibles
- Istras
- Kārsavas
- Mērdzenes
- Nirzas
- Pasienes
- Pildas
- Rundēnu
- Šķaunes
- Zvirgzdenes

12) LVA, PA-101.f., 12. apr., 17. l., 46.-47.lp.

13) Turpat, 269.lp.

14) Turpat, 8. apr., 50. l., 29.lp. un 12. apr., 134. l., 62.lp. o.p.

15) LVA, PA-101. f., 10.apr., 19. l., 48.lp.

16) Turpat, 1. apr., 12. l., 38. lp.

17) Turpat, 12.apr., 126. l., 167. lp.

- 4 -

Ar VK(b)P CK 1949. g. 24. decembra lēmumu un LK(b)P CK biroja 1949. g. 30. decembra lēmumu Latvijas PSR nodibināja 58 lauku rajonus. LK(b)P apriņķu un pagasta komitejas likvidēja, to vietā izveidoja LK(b)P rajonu komitejas. ¹⁸⁾ LK(b)P Ludzas AK vietā tika nodibinātas LK(b)P Ludzas un Zilupes rajonu komitejas. ¹⁹⁾

Daļu Ludzas apriņķa pagastu pievienoja Dagdas un Kārsavas rajoniem.

1. kat. arhiviste

Ja

Ē. Jakovļeva

18) LVA, PA-101. f., 12. apr., 26. l., 193. lp.

19) Sk. LKP Ludzas rajona komitejas (PA-4136. fonds) un LKP Zilupes rajona komitejas (PA-4126. fonds) vēsturiskās izziņas.

Šim lietā	<i>1949. g. 12. apr.</i>
numurētas lappes	<i>26. l., 193. lp.</i>
LVA arhivs	<i>PA-101</i>

Šinī lietā 73 (septiņdes-
mitis) numurētas lapas
1999. g. «13» decembī
LVA arhivists B. Kuculis